

Managementsamenvatting Scorpius

Op 15 november 2013 vond in de Veiligheidsregio Twente de zelftest Scorpius plaats die tot doel had om te kijken hoe de crisisorganisatie van Twente er voor staat. Door het bestuur van de Veiligheidsregio is voor een incidentscenario gekozen waar sprake was van een (fictief) gemeentegrensoverschrijdend incident waarbij drie gemeenten betrokken werden, ook wel aangeduid als een GRIP 4 incident.

Deze evaluatie richt zich vooral op het functioneren van het *systeem*. Met het systeem bedoelen we de inrichting van de crisisorganisatie inclusief de afgesproken werkwijzen en taken.

Onze kernvisie, gebaseerd op (wetenschappelijk) onderzoek, is dat het bij 'goede' crisisbeheersing gaat om het resultaat:

- het leveren van acute zorg (waaronder bevolkingszorg)
- het feitelijk informeren van burgers en
- het duiden van de crisis.

Wij relateren daarom het functioneren van het systeem aan het behaalde resultaat. Wij bekijken meer precies of en hoe dit resultaat is behaald en op welke wijze het systeem daarbij behulpzaam is geweest dan wel vertragend heeft gewerkt. De bottomline van de bevindingen in deze rapportage over de zelftest is dat de deelnemers met inzet geprobeerd hebben om vooral datgene te doen dat in planvorming staat beschreven en daarmee een optimale interne afstemming te bereiken maar dat de burger grosso modo uit het oog werd verloren.

In de rapportage illustreren we dat door te beschrijven welke zorg de burgers hebben ontvangen, waarbij we onderscheid maken naar de drie hoofdlijnen van goede crisisbeheersing. Uiteindelijk, zo laten we zien, is de gewenste goede crisisbeheersing op veel punten niet bereikt terwijl de deelnemers daar wel de intentie toe hadden. De interne afstemming bleek uiteindelijk verre van optimaal.

Bestudering van de planvorming en de oefenpraktijk verklaren deze bevindingen. Het Twentse Systeem is gedetailleerd uitgewerkt en kent de nodige complexe afhankelijkheden / volgordelijkheid. De interne organisatie van het systeem staat voorop, terwijl de burger veel minder als uitgangspunt is genomen. Het systeem is zo vormgegeven dat een zo optimaal mogelijke afstemming van het optreden kan worden verkregen. Het afstemmen, bijvoorbeeld door regelmatig vergaderen aan de hand van een vergaderklok, staat (voorspelbaar) op gespannen voet met het slagvaardig kunnen optreden, dat wil zeggen het tijdig adequate zorg kunnen leveren aan getroffen burgers.

Gesprekken voor, tijdens en na de zelftest met verschillende deelnemers leverden als beeld dat de gesprekspartners het probleem zelf onderkenden. Enerzijds werd soms gesteld dat dit het verlies aan daadkracht in het steeds complexere systeem een probleem van de laatste jaren is terwijl anderzijds soms werd gesteld dat 'bij een echt incident we ons niet aan het systeem zullen houden'. De uitdaging ligt wat ons betreft dan ook in het (her)vormgeven van een systeem dat het bieden van zorg aan burgers (weer) centraal stelt en dat beter uitvoerbaar is. Dat houdt onder andere in dat een juiste balans gezocht moet worden tussen de noodzakelijke afstemming (en wat is dan precies noodzakelijk?) enerzijds en het slagvaardig kunnen optreden anderzijds. Een mogelijkheid zou kunnen zijn om het systeem sterk te vereenvoudigen waar ook ruimte is voor improvisatie.

In dit systeem wordt het aantal afwijkende complexe crisistaken zo beperkt mogelijk gehouden en zodanig dat deze zoveel mogelijk aansluiten bij de dagelijkse taakuitvoering van de deelnemers. Hierdoor ontstaat niet alleen een slagvaardige(re) crisisorganisatie, maar ook een organisatie die daadwerkelijk ondersteunend kan zijn aan het handelen van de deelnemers in toch al lastige crisissituaties. De aandacht van de deelnemers kan zich daarbij vooral richten op 'hun' burgers in plaats van het 'overleven in een complexe structuur'.